

**Te Huinga o ngā Pihopa
Katorika o Aotearoa**
New Zealand Catholic Bishops Conference

NOWEZEALIZOWANIEIKATHOLICZNEBIEŻĄCEPRZEDSIĘBIORSTWA

Synod Krajowy

KONFERENCJA BISKUPÓW KATOLICKICH NOWEJ ZELANDII SYNTEZA KRAJOWA

Przesłanie od biskupów Aotearoa Nowa Zelandia

W przemówieniu otwierającym Synod Biskupów o młodziży w październiku 2018 r. papież Franciszek powiedział uczestnikom, że "pokora w słuchaniu musi odpowiadać odwadze w mówieniu". Zaprosił uczestników do mówienia z odwagą i szczerością (parrhesia).

Jego słowa zostały wzięte do serca w naszych diecezjach podczas diecezjalnego procesu synodalnego w ciągu ostatniego roku. Nasi ludzie mówili szczerze i z pokorą o swojej wspólnej drodze jako Lud Boży. Być może nie zgadzamy się ze wszystkim, co powiedzieli, ale chcemy, aby ich głos został usłyszany. Jak powiedział papież Franciszek na Synodzie o młodziży "tylko dialog może pomóc nam wzrastać".

Dziękujemy papieżowi Franciszkowi za tę wyjątkową i niesamowitą możliwość uczestniczenia w ten sposób w procesie synodalnym.

John Dew, kardynał arcybiskup Wellington, administrator apostolski Palmerston North i NZCBC
Przewodniczący
✠ Michael Dooley, biskup Dunedin
✠ Michael Gielen, biskup Christchurch
Stephen Lowe, biskup Auckland, administrator apostolski Hamilton i sekretarz NZCBC
Paul Martin SM, arcybiskup koadiutor Wellington.

INTRODUKCJA

1. Kiedy 11 października 1962 roku papież Jan XXIII otwierał Sobór Watykański II, w przemówieniu inauguracyjnym powiedział: "Oświecony światłem tego Soboru, Kościół - ufamy, że z ufnością - stanie się większy w bogactwa duchowe i zyskując z nich siłę nowych energii, będzie bez lęku patrzył w przyszłość". Teraz, sześćdziesiąt lat później, papież Franciszek zaprasza nas, Lud Boży, wszystkich ochrzczonych, do podjęcia dalszych kroków w byciu Kościołem Vaticanum II - do zdobycia "siły nowych energii" - poprzez udział w procesie synodalnym.
2. W Aotearoa Nowa Zelandia wielu ludzi, którzy uczestniczyli w procesie synodalnym, wyraziło swoje wielkie uznanie dla tej możliwości refleksji nad naszą wspólną drogą. Mówili pozytywnie i z miłością o miejscu, jakie Kościół zajmuje w ich życiu. Chcą, aby Kościół był życiodajną i aktywną obecnością w świecie, Kościołem służebnym skierowanym na zewnątrz; obecnością przyjazną, integrującą i przemieniającą jednostki i wspólnoty. Uważają, że sam proces synodalny jest równie ważny jak jego wynik, ponieważ w słuchaniu siebie nawzajem obecny jest Duch Święty. Było to namacalne w miłości i radości, której doświadczyło wiele grup uczestniczących w całym kraju.
3. Dla niektórych osób, zwłaszcza tych uczestniczących raczej indywidualnie niż w grupach, proces stanowił okazję do wyrażenia złości, cynizmu, zranienia i odrzucenia Kościoła ze względu na doświadczenia z przeszłości. Kościół został nazwany jako miejsce

wyobcowanie i brak znaczenia, zwłaszcza w nauczaniu o ludzkiej seksualności. Odpowiedzi tych, którzy czują się ignorowani, wykluczeni lub zostali głęboko zranieni, były bolesną lekturą, ale ich pragnienie bycia częścią przyjaznej katolickiej wspólnoty było jasne. Ich odpowiedzi są cenione i uczymy się od nich.

4. Większość osób była podekscytowana procesem synodalnym i radością z udziału w nim. Wielu uczestników mówiło o poczuciu przywileju i ulgi, że mogą mówić o swoim doświadczeniu Kościoła i dzielić się swoimi marzeniami o tym, jak Kościół może iść naprzód. Diecezjalne spotkania przedsynodalne były czasem solidarności i zaangażowania, a Krajowe Spotkanie Predsynodalne było niezwykle ze względu na swoją energię i emocje. Wśród tego podniecenia były pewne obawy o to, czy ludzie świeccy zostaną wysłuchani, zwłaszcza na globalnym poziomie Kościoła.
5. Aotearoa Nowa Zelandia jest wyjątkowa, ponieważ Traktat z Waitangi podpisany w 1840 roku pomiędzy Koroną Brytyjską a Rangatira (wodzami) rdzennego ludu Māori jest dokumentem założycielskim określającym relacje pomiędzy rdzennymi grupami plemiennymi a populacjami osadników. Kościół uznaje naruszenia Te Tiriti o Waitangi, rasizm i niesprawiedliwości, jakich doznawali Māori od czasu kolonizacji. Biskupi wielokrotnie potwierdzali zaangażowanie Kościoła w promowanie relacji dwukulturowych w naszym wielokulturowym społeczeństwie. Diecezje włożyły wiele wysiłku w zachęcanie Māori do uczestnictwa, a Māori, którzy wzięli udział

dostarczyły bardzo istotnych spostrzeżeń. Proces synodalny w przeważającej mierze odzwierciedlił nasze wspólne pragnienie pogłębienia naszego zaangażowania w dwukulturowość i zajęcia się niesprawiedliwością doświadczaną przez Māori.

6. Migranci są wielkim darem dla Kościoła w Aotearoa Nowa Zelandia. Napływ migrantów do Aotearoa Nowa Zelandia od lat sześćdziesiątych znajduje odzwierciedlenie w parafiach, gdzie ludność Pacyfiku i Azji, zwłaszcza Filipińczycy, jest obecna w znacznej liczbie. Ludność Pacyfiku i Azji licznie uczestniczyła w procesie synodalnym w niektórych miejscach, zwłaszcza w Auckland. Podjęto wysiłki, aby zaangażować inne grupy migrantów w proces, ale ich zaangażowanie nie zawsze było proporcjonalne do ich liczby.
7. Wszystkie diecezje zostały dotknięte pandemią, przy czym diecezja Auckland miała ograniczenia Covid-19 dotyczące zgromadzeń w ciągu kilku miesięcy fazy diecezjalnej. Przedłużenie czasu udzielone przez Biuro Synodu było bardzo mile widziane. Możliwość korzystania z Zoomu i innych form wirtualnego gromadzenia się pomogła, ale podkreśliła korzyści płynące z gromadzenia się osobiście. Niektóre wspólnoty nie mają łatwego dostępu do wymaganej technologii.
8. Proces synodalny odbywał się w Aotearoa Nowej Zelandii w czasie, gdy trwała również wieloletnia Komisja Królewska do spraw nadużyć w opiece państwowej i wyznaniowej, z dużą ilością negatywnego rozgłosu dla Kościoła i innych instytucji. Proces Synodu dał ludziom możliwość dzielenia się razem, wielu z nich po raz pierwszy

jak wpłynęły na nich rewelacje o nadużyciach ze strony pracowników Kościoła.

9. Koordynatorzy diecezjalni i ich zespoły odegrali znaczącą rolę w procesie synodalnym. Przez większą część procesu trzy (później dwie) z sześciu diecezji nie posiadały ordynariuszy, dlatego bardzo ważne było świeckie przywództwo i promocja procesu synodalnego. Ludzie byli zachęceni do rozeznawania w grupach przy użyciu inspirowanego przez Ignacego procesu Rozmowy Duchowej. Proces Rozmowy Duchowej i jego nacisk na rozeznanie były dla wielu nowym doświadczeniem. Proces grupowy polegający na słuchaniu, modlitwie i ciszy był ceniony i ludzie chcieli, aby stał się normalnym sposobem pracy razem. Pragnienie wspólnej podróży synodalnej jest bardzo silne, a procesy rozeznawania, takie jak Rozmowy Duchowe, są postrzegane jako kluczowe dla osiągnięcia tego celu. Diecezje zapewniły również dostęp online dla osób indywidualnych i zachęcały do korzystania z indywidualnego procesu rozeznawania.
10. Ponieważ pytania dotyczyły tego, jak możemy wzrastać w naszej wspólnej podróży, ludzie mieli tendencję do skupiania się na swoich obawach, ale proces ten przypominał raczej zbiorowe i modlitewne Examen niż negatywną odpowiedź. Ludzie mówili, że mają wiele powodów do świętowania i że dzieje się wiele dobrego. Bardzo dbają o Kościół, swoją diecezję, a zwłaszcza o swoją lokalną parafię. Było wiele wdzięczności za możliwość uczestniczenia w procesie synodalnym w ten sposób.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ

11. W syntezach diecezjalnych i na Krajowym Spotkaniu Przesynodalnym pojawiło się sześć mocnych tematów - Włączenie, Zgromadzenie, Przywództwo, Edukacja i Formacja, Misja oraz Synodalność i Zmiana. Pojawiły się także trzy tematy przekrojowe - rola kobiet, dwukulturowość oraz nadużycia w Kościele.

- ***Działanie na rzecz integracji musi być częścią naszej synodalnej podróży.***

Miejsce przynależności

12. Uczestnicy ze wszystkich diecezji mówili o swojej tęsknocie za Kościołem bardziej inkluzywnym. Ich własna miłość do

INKLUZYJNY

- ***Chcemy, aby Kościół był nieosądzającym i bezpiecznym miejscem, w którym jest się mile widzianym i przynależnym.***
- ***Nauczanie Kościoła, które wyklucza niektórych ludzi z Eucharystii, powoduje ból i krzywdę.***
- ***Świadomość tych, którzy czują się zmarginalizowani lub wykluczeni, może prowadzić do nowych postaw i działań.***

Kościół doprowadził do żalu i smutku, kiedy dostrzegli, że oni sami lub ci, których kochają, albo konkretne grupy ludzi, zostali zmarginalizowani lub osądzeni i w rezultacie odeszli od Kościoła. Wiele osób mówiło o znaczeniu Kościoła jako miejsca, gdzie wszyscy są mile widziani i nie są oceniani, miejsca przynależności i godności. Māoryska koncepcja tūrangawaewae oddaje tę przynależność, nie tylko dla Māori, ale także dla wielu innych osób. Tūrangawaewae jest często tłumaczone jako "miejsce, w którym się stoi", święte lub specjalne miejsce, w którym ludzie mogą być sobą i są najbardziej połączeni. Uczestnicy chcą, aby Kościół był tūrangawaewae - domem, miejscem powitania - dla nich osobiście i dla innych.

Ci, którzy zaginęli

13. Ludzie są bardzo świadomi tych, którzy zaginęli, ponieważ ból związany z przeszłymi doświadczeniami z Kościołem trzyma ich z dala. Uczestnicy wezwali do szczerości, pokory i otwartości w kontaktach z osobami, które przeżyły nadużycie. Chcą, aby każdy, kto ma obawy i skargi, był mile widziany, aby *"światło prawdy i pokory świeciło w ciemnych miejscach naszego Kościoła"*.

14. Istniało wiele różnych poglądów na temat aspektów nauczania Kościoła, które są postrzegane jako prowadzące do wykluczenia. Niektórzy chcieli, by te nauki były wyjaśniane w sposób bardziej przejrzysty; inni pytali, jak katolicy mogą podróżować z każdym, skoro te same nauki sugerują, że niektórzy ludzie są niemile widziani. Boli widok członków rodziny i przyjaciół opuszczających Kościół, którzy czują się nieakceptowani ze względu na kwestie płci, bycie rozwiedzionym i ponownie żonatym lub bycie w związku z osobą tej samej płci. Niektórzy uczestnicy, w tym młodzi ludzie, wyrazili głęboki osobisty ból spowodowany postrzeganiem ich jako wykluczonych z powodu ich tożsamości seksualnej lub tożsamości przyjaciela czy członka rodziny. Niektórzy wyrazili pragnienie, aby Kościół wspierał i błogosławił związki, w których ludzie zobowiązują się do wzajemnej miłości bez względu na płeć czy stan cywilny. Inne aspekty nauczania Kościoła na temat seksualności również skłoniły niektórych ludzi do odejścia. Z ust uczestników Synodu padło wołanie o zaangażowanie tych, którzy czują się zmarginalizowani lub wykluczeni przez nauczanie Kościoła, oraz pragnienie znalezienia rozwiązań opartych na Ewangelii. Przyznano, że słuchanie i wspólna podróż pośród złożoności relacji jest wyzwaniem.
15. Wielu wyraziło ból i zakłopotanie z powodu odmowy przyjęcia komunii przez rozwiedzionych i ponownie żonatych. Niektórzy dzielili się bolesnymi historiami małżeństw zakończonych przemocą domową i dzieci rozgoryczonych reakcją Kościoła. W niektórych przypadkach unieważnienie małżeństwa nie było możliwe, a wsparcie Kościoła zostało utracone, gdy było najbardziej potrzebne.
16. Niektórzy byli smutni, że inni chrześcijanie nie mogą przyjmować Eucharystii. Pewien młody chłopak pisał o tym, że jego niekatolicki ojciec nie mógł przystąpić do Komunii, gdy rodzina szła razem na Mszę, i o tym, jaką odczuwał udrękę.
17. Mężczyźni i kobiety często mówili o tym, że kobiety są wykluczone z pełnego uczestnictwa w sakramentach i w zarządzaniu. Kobiety wyrażały frustrację z powodu bycia "na marginesie" pomimo pracy, jaką wykonują w parafii. Często czują, że ich głosy są odsuwane na bok.
18. Pierwsi katolicki misjonarze przybyli do Aotearoa Nowa Zelandia, aby podróżować z Māori. Māori, którzy zaangażowali się w proces Synodu są zaniepokojeni, że dwukulturowe partnerstwo Aotearoa New Zealand często nie jest odzwierciedlone w naszych kongregacjach, kulcie czy przywództwie.
19. Chociaż nasze parafie są błogosławione przez różnorodność kulturową, to jest to walka, aby
- usłyszeć głosy wszystkich grup etnicznych i zebrać je razem na nabożeństwie. Często mniejszości etniczne czują się na marginesie Kościoła nowozelandzkiego i trudno im się poczuć jak w domu.

20. Grupa kapelanów więziennych poprosiła parafie o przyjęcie zwolnionych więźniów. Inni uczestnicy zauważyli, że osoby będące na marginesie społeczeństwa nie są często obecne w naszych wspólnotach parafialnych.
21. Niepełnosprawni czuli, że mało uwagi poświęca się ich potrzebom i w ten sposób kościół wysyła im niemiły komunikat. Uważali, że nasze budynki mogłyby być dla nich bardziej przyjazne. Pojawił się silny apel o szerszą dostępność Mszy św. i sakramentów w nowozelandzkim języku migowym.

Podróżowanie synodalne i włączenie

22. Jak stać się bardziej integracyjnym było kluczowym pytaniem dla wszystkich uczestników, na wszystkich poziomach, procesu synodalnego. Uznali, że należy się tym zająć, jeśli mamy wspólnie podróżować w sposób synodalny. Uczestnicy uważali, że proces synodalny powinien być kontynuowany z włączeniem jako priorytetem w każdej wspólnotie - *"proste, możliwe do wykonania kroki"*, z pierwszym krokiem będącym rozmową duchową na temat włączenia.
23. Uznanie darów i umiejętności ludzi, oraz więcej możliwości ich wykorzystania, były postrzegane jako sposoby włączenia tych, którzy czują się na marginesie. Potrzeba więcej wysiłku, aby nawiązać kontakty z nowymi grupami migrantów, tak aby parafia i jej kościół stały się ich tūrangawaewae, ich domem. Wezwanie do działania w sprawie marginalizacji i wykluczenia jest silne. Niektóre obszary wymagające zmian nie mogą być w pełni zaspokojone na poziomie lokalnym i wymagają podjęcia działań przez cały Kościół.

GATHERING

- ***Jest wielka miłość do Mszy Świętej, ale też obawy o włączenie i udział świeckich.***
- ***Potrzebne jest nowe angielskie tłumaczenie Mszału Rzymskiego.***
- ***Homilie muszą pomagać ludziom w spotkaniu z Jezusem w rzeczywistości ich życia.***
- ***Jeśli świeccy mogą wygłaszać homilie, muszą mieć dobrą formację.***
- ***Małe grupy do modlitwy, formacji, studiowania Pisma Świętego i misji budują wspólnotę.***

Msza św.

24. Wiele osób chce dążyć do większego udziału świeckich w przygotowaniu i sprawowaniu liturgii, z uznaniem ich darów i umiejętności oraz z większymi możliwościami ich wykorzystania. Niektórzy bardzo mocno odczuwają wykluczenie

kobiet i żonatych mężczyzn z kapłaństwa. Istnieje wezwanie, aby więcej osób świeckich zostało przeszkolonych do prowadzenia Liturgii Słowa i Komunii, szczególnie w odizolowanych obszarach wiejskich. Istnieje wielka miłość do Mszy Świętej, ale wspólna troska o to, że Msza Święta nie znajduje oddźwięku w szerszym gronie.

Rodzina Kościoła. COVID-19 i Msze św. online wywołały wiele pytań dotyczących Mszy św.

25. Włączenie i przyjęcie do stołu eucharystycznego ma znaczenie dla wielu uczestników, którzy chcieliby, aby inni chrześcijanie, pary LBGTQ oraz rozwiedzeni i ponownie żonaci katolicy mogli przyjmować Eucharystię.
26. Uczestnicy, nie tylko Māori, wyrazili żal z powodu braku te reo (języka Māori) i kultury Māori w naszej liturgii i budynkach, co prowadzi do poczucia wykluczenia. Istnieje potrzeba edukacji dla całej wspólnoty katolickiej w Aotearoa Nowej Zelandii w zakresie dwukulturowego sposobu bycia Kościołem.
27. Różnorodność kultur w Kościele w Aotearoa Nowej Zelandii nie zawsze jest oczywista w liturgii. Pojawiło się pragnienie, aby liturgia odzwierciedlała zarówno dwukulturowość, jak i naszą różnorodność kultur.
28. Pojawiły się obawy o podziały w parafiach pomiędzy grupami wiekowymi i tymi, którzy chcą różnych stylów kultu. Młodszy uczestnicy uważają, że msza parafialna jest sprzeczna z ich potrzebą nieformalności, znajomości, przynależności, stosowności i autentyczności. Osoby starsze i migranci wydają się czuć bardziej komfortowo podczas Mszy św. niż młodszy nowozelandzcy Europejczycy. Wysłuchano również głosu tych, którzy preferują Mszę trydencką i czują się zmarginalizowani.

Język

29. Wyrażono pragnienie *"języka liturgicznego, który jest przyjazny, inkluzywny, mniej mizoginiczny i hierarchiczny, a bardziej zgodny ze współczesną teologią", "języka, który włącza, buduje, leczy rany i potwierdza"*. Język obecnego angielskiego tłumaczenia Mszału został określony jako *"płaski"*. Używanie w liturgii nieintegracyjnego języka jest powodem bólu zarówno dla mężczyzn, jak i dla kobiet, przy czym język liturgiczny określany jest jako *"męski, ekskluzywny, a nawet obraźliwy"*. Istnieje pragnienie, aby liturgia rzeczywiście odzwierciedlała nowozelandzką społeczność, z językiem inkluzywnym i większym użyciem języka Māori (te reo Māori).

Homilie

30. Niektóre komentarze dotyczące homilii były pełne uznania, ale wiele wyrażało niepokój. Tęskniono za tym, by homilie były bardziej świadome i dostosowane do życia ludzi, a także by były oparte na dobrej nauce Pisma Świętego i teologii. Poszukiwanie duchowej strawy było bardzo widoczne - *"Potrzebujemy refleksji, które odnoszą się do codziennego życia i dotyczą zmagania z żałobą, bezrobociem, starzeniem się, niepokojem, depresją..."*. Największym pragnieniem są homilie, które

pomagają ludziom spotkać Jezusa w ich życiu.

31. Często pojawiała się kwestia dopuszczenia świeckich, kobiet i mężczyzn, do wygłaszania homilii.

czasu. Jeśli świeccy mają wygłaszać homilie, to ludzie chcą, by byli "uformowani" oraz "kompetentni i godni zaufania".

Wspólnota

32. Ludzie rozumieją, że jesteśmy powołani do wspólnej podróży we wspólnocie, ale dla wielu celebrowanie Mszy św. pozostaje bardziej doświadczeniem osobistym niż wspólnotowym. *"Wiara katolików jest indywidualistyczna"*. Pojawiło się stwierdzenie, że *"katolicy nie mają dobrej wspólnoty"* i że inne kościoły często robią to lepiej.
33. Katolicy tradycyjnie są bardzo "skoncentrowani na Mszy" i gromadzenie się z innych powodów (z wyłączeniem różnych nabożeństw) może być postrzegane przez niektórych jako prawie niepotrzebne. Jednak ci, którzy uczestniczą w małych grupach modlitewnych i innych spotkaniach, postrzegają je jako kluczowe dla ich rozwoju wiary. *"Musimy się skupić przede wszystkim na tym, by być wspólnotą chrześcijańską. Musimy odzyskać trochę ducha wczesnych wspólnot chrześcijańskich, dzieląc się bardziej naszym czasem, talentami i zasobami; stać się znani z naszej aktywnej miłości, dzielenia się i służby innym; rzucić wyzwanie rosnącemu indywidualizmowi naszych czasów."*
34. Pojawiła się tęsknota za żywą wspólnotą wiary, która pielęgnuje duchowy wzrost i misję. Jak powiedziała jedna z osób: *"Wszyscy zmagamy się w ten czy inny sposób na naszej drodze i musimy znaleźć sposoby poza Mszą św. i innymi formalnymi liturgiami, aby rozeznaczyć, czego Duch Święty od nas wymaga..."*. Wezwano do *"bogatszego życia parafialnego"*, włączając w to więcej spotkań w małych grupach w celu modlitwy, formacji, studiowania Pisma Świętego, misji i budowania wspólnoty. W czasie pandemii niektórzy korzystali z liturgii online jako środka do prywatnej refleksji, ale wielu innych tęskniło za fizyczną wspólnotą - żywymi, pełnymi muzyki celebrowaniami, gościnnością i małymi grupami.

PRZEDSIĘBIORSTWO PRZEDSIĘBIORSTWA

- ***Duszpasterstwo oparte na współpracy staje się normą, z większym zaangażowaniem sakramentalnym świeckich***
- ***Współodpowiedzialne przywództwo z usunięciem barier dla uczestnictwa świeckich w podejmowaniu decyzji jest częścią naszej drogi synodalnej***
- ***Kobiety w równym stopniu uczestniczą w podejmowaniu decyzji, mają większy***

udział w rolach liturgicznych.

Duszpasterstwo oparte na współpracy

35. Ludzie mówili o puli talentów i umiejętności dostępnych wśród osób świeckich w ich parafiach, w tym osób wysoko wykształconych w teologii, duchowości i duszpasterstwie. Katolicka instytucja szkolnictwa wyższego (Te Kupenga-Catholic Leadership Institute) zapewniła kwalifikacje w zakresie teologii i duszpasterstwa.

36. Duszpasterstwo oparte na współpracy obejmuje osoby świeckie i wyświęconych kapłanów pracujących razem i dzielących się swoimi darami w posłudze duszpasterskiej. Niektórzy uważają, że naszym wspólnotom lepiej służyliby księża, którzy są "kapelanami sakramentalnymi i duszpasterskimi", współpracującymi z osobami świeckimi, które są uformowane w zakresie przywództwa duszpasterskiego i wykwalifikowane w budowaniu wspólnoty. Taka forma współpracy duszpasterskiej funkcjonuje w niektórych diecezjach, choć nie na szeroką skalę. Modelowi temu sprzyjałoby większe wykorzystanie uprawnień ordynariusza, aby odpowiednio przeszkoleni świeccy duszpasterze mogli udzielać chrztu i przeprowadzać pogrzeby w parafiach, a także zmiany w prawie kanonicznym, które pozwoliłyby świeckim duszpasterzom i świeckim kapelanom szpitalnym namaszczać chorych.
37. Niektórzy uczestnicy mieli negatywne wrażenia na temat księży, ale jednocześnie zdawali sobie sprawę, jak trudna jest ich rola. Większość ludzi kocha swoich księży i doświadczyła i doceniła ich duszpasterską obecność w chwilach osobistych lub rodzinnych trudności. Wysoko cenione jest także zaangażowanie księdza w czasie uroczystości takich jak śluby i chrzty. Dobrostan księży dotyczy parafian, a posługa współpracy jest postrzegana jako umożliwienie księżom i świeckim duszpasterzom dzielenia się spostrzeżeniami i darami duszpasterskimi w ramach wzajemnie wspierającej się relacji. Postrzega się ją także jako sposób na odciążenie starszych księży oraz tych, którzy mają bardzo duże parafie.

Współodpowiedzialne przywództwo i podejmowanie decyzji

38. W Kościele Aotearoa w Nowej Zelandii świeccy, w tym kobiety, od wielu lat są powoływani na znaczące stanowiska krajowe i diecezjalne i pełnią w nich funkcje przywódcze. Jednakże obawy koncentrowały się wokół roli doradczej, jaką Prawo Kanoniczne przyznaje osobom świeckim w kluczowych obszarach, podczas gdy zarządzanie i podejmowanie decyzji jest zarezerwowane dla biskupów i księży. Wyrażono silne przekonanie, że katolickie przywództwo kładzie nacisk na osoby wyświęcone kosztem świeckich w podejmowaniu decyzji.
39. Konsekwentnie wzywano do zmniejszenia dominacji kleru, a zwiększenia przywództwa świeckich. Brak możliwości uczestnictwa świeckich w podejmowaniu decyzji, a w niektórych przypadkach niewielka ilość konsultacji ze świeckimi przy podejmowaniu decyzji na poziomie parafialnym, diecezjalnym i globalnym, doprowadziły do poczucia niesprawiedliwości i frustracji. Wielu użyło słowa "hierarchiczny" w odniesieniu do Kościoła i z tego powodu czują się wyobcowani z jego struktur, które są postrzegane

jako sztywne, bez miejsca na współodpowiedzialność, przejrzystość i odpowiedzialność.

Słowo "klerykalizm" zostało użyte w odniesieniu do klerykalnej dominacji w podejmowaniu decyzji, przy czym niektórzy księża uważają, że z racji statusu kapłańskiego mają prawo do samodzielnego podejmowania decyzji. Było to.

zauważył również, że niektórzy świeccy umożliwiają klerykalizm, a sami wykazują klerykalizm.

dostrzegł poziomu alienacji kobiet, który miał miejsce.

40. Aby naprawdę podróżować w sposób synodalny, istnieje potrzeba *"wyjścia poza te hierarchiczne struktury decyzyjne, które mają tendencję do wywierania ogromnej presji na wyświęconych, przy jednoczesnym pozbawieniu władzy świeckich"*. Ludzie szukają takiej struktury parafialnej i diecezjalnej, w której odpowiedzialność za decyzje jest dzielona między świeckich i wyświęconych, nawet jeśli ich role są różne.
41. W parafii pojawiły się kwestie związane z radami parafialnymi i zespołami kierowniczymi - *"to jest nasza parafia, a nie parafia księdza"*. Ludzie chcieli pracować w sposób, który angażuje księdza, ale *"nie zależy od niego w kwestii ostatecznego zdania"*.
42. Na poziomie diecezjalnym wyrażono pragnienie, aby w skład organów decyzyjnych wchodziły świeckie kobiety i mężczyźni, nie tylko w roli doradczej, ale z uprawnieniami do podejmowania decyzji wspólnie z biskupem. Uznano również, że wybór biskupów lokalnych powinien angażować świeckich Kościoła lokalnego w znacznie szerszym zakresie niż pozwala na to obecny proces.
43. Obecne kierownictwo, zarządzanie i struktury decyzyjne są postrzegane jako główna przeszkoda we wspólnej podróży synodalnej. Jak powiedziała jedna osoba: *"Duch Święty wzywa nas do bycia Kościołem, w którym przywództwo i zarządzanie są dzielone, ale w którym świeccy mają równe głosy - prawdziwie współodpowiedzialnym Kościołem na poziomie parafialnym, diecezjalnym i globalnym"*.

Rola kobiet

44. Rola i status kobiet nieuchronnie dotyczyły wielu osób. Zmieniły się oczekiwania społeczne, a kobiety pełnią kluczowe role przywódcze na scenie krajowej i światowej. Odczuwano silnie, że Kościół musi zwrócić uwagę na ich mądrość, wnikliwość i zdolności przywódcze poprzez przyznanie im równego udziału w kluczowych rolach decyzyjnych i liturgicznych. *"Jako kobieta płacę bardzo wysoką cenę za pozostanie katoliczką"*.
45. Zarówno mężczyźni jak i kobiety często mówili o tym, że kobietom odmawia się pełnego uczestnictwa w sakramentach i funkcjach zarządczych. Wiele osób było świadomych nowych możliwości służenia jako akolici, lektorzy i katecheci, ale twierdziło, że to nie wystarcza. Popierano włączenie kobiet do diakonatu oraz ich święcenia kapłańskie. Ten brak równości kobiet w Kościele jest postrzegany jako przeszkoda dla Kościoła we współczesnym świecie. Istnieje zbiorowe poczucie, że Kościół instytucjonalny nie

MISSION

- **Formacja jest potrzebna do misji, a także pomoc w zbiorowym zaangażowaniu się w misję.**
- **Działalność ekumeniczna i dialog międzywyznaniowy muszą być przyjęte jako część misji.**
- **Wstyd związany z nadużyciami w Kościele utrudnia ewangelizację.**
- **Prorocze przywództwo jest potrzebne we wspólnocie w kwestiach sprawiedliwości społecznej, ekologicznych i dwukulturowych.**
- **Jedyny publiczny głos Kościoła dla wielu dotyczy eutanazji i ludzkiej seksualności.**

Trudności z misją

46. Wielu ludzi chce się zaangażować - "ewangelizacja i misja, a nie tylko samozachowanie" - ale nie są pewni, jak się do tego zabrać, często powstrzymuje ich nieśmiałość. Niektórzy są zdezorientowani co do misji i nie wiedzą, jak ją przeżywać. Uczestnicy mówili, że są aktywni w misji indywidualnie, ale wyrażali niepewność co do tego, jak robić to zbiorowo. Chcą pracować z innymi i z celem. Jedna osoba skomentowała: *"Jestem chętny, ale nie wiem jak to zrobić samemu. Chcę być częścią grupy"*. Niektórzy czuli, że brakuje im formacji do misji.
48. Grupa kapelanów więziennych mówiła o tym, że parafie stają się wspólnotami wspierającymi więźniów. *"Jeśli na terenie parafii znajduje się więzienie, to jest ono częścią parafii i wszyscy ludzie w nim przebywający są parafianami"*. Propozycja kapelanów więziennych była wymagająca i przyciągała wiele uwagi jako przykład misji.
47. Uczestnicy rozumieją, że ewangelizacja i misja muszą wypływać z osobistej relacji z Bogiem i czują, że tracą, gdy ich parafia nie wkłada energii w pielęgnowanie modlitwy i duchowości. Związek pomiędzy ciągłym osobistym spotkaniem z Jezusem Chrystusem a misją był oczywisty dla wielu, ale nie dla wszystkich.

Ekumenizm i stosunki międzywyznaniowe

49. Istniała świadomość, że praca na rzecz jedności chrześcijan i dialog z innymi wyznaniem są istotną częścią misji Kościoła. Dla niektórych ekumenizm był od dawna częścią działalności ich parafii lub diecezji; dla innych wydawało się, że nastąpiła *"utrata ducha ekumenicznego w Kościele"*.
50. Niektóre parafie organizują ubogacające i przyjemne nabożeństwa z innymi wyznaniem w Środę Popielcową, Wielki Piątek i w Adwencie. Niektórzy odczuwają smutek, że nie mogą dzielić się Eucharystią z innymi wyznaniem przy tych okazjach.

Trauma z Christchurch 2019 r.

ataki na meczety, a także praca z anglikanami przy przesiedlaniu uchodźców pogłębiły współpracę. Inni, z niewielką aktywnością ekumeniczną w swojej społeczności, chcą dotrzeć do innych kościołów. *"Jesteśmy powołani do podróży z innymi chrześcijanami, ale nasze kościoły często pracują jakby w oddzielnych silosach. Musimy znaleźć nowe sposoby współpracy i wspólnej modlitwy"*.

Ewangelizacja

51. Dla wielu osób dzielenie się swoją wiarą z tymi, dla których Kościół, wiara, religia i sam Jezus Chrystus są nieistotne lub niezrozumiałe, jest trudnością. Niektórzy widzą ewangelizację jako *"dobro cichą posługę ludzi, polegającą na prostych spotkaniach z drugim człowiekiem - miłującą obecność"*. Inni widzą ją jako *"przeżywanie Dobrej Nowiny w naszym życiu i otwartość na wyjaśnianie jej innym"*. Istnieje pragnienie przewyciężenia powściągliwości i podjęcia ewangelizacji - *"Chcemy być lepsi w dzieleniu się miłością Jezusa z innymi. Chcemy być lepsi w zauważaniu innych i dawaniu delikatnych zaproszeń. Musimy wykorzystać każdą okazję, aby wyjaśnić innym naszą wiarę. Jak powiedzieć, co jest dla nas ważne jako katolików?"*.

Wiarygodność

52. Znamienne było to, że ten proces synodalny odbywał się w tym samym czasie, kiedy w Aotearoa Nowa Zelandia odbywa się posiedzenie Królewskiej Komisji Śledczej w sprawie nadużyć w opiece państwowej i wyznaniowej. Kościół i jego ludzie bardzo ucierpieli z powodu nadużyć i braku działania ze strony niektórych pracowników Kościoła. Było to niezwykle bolesne doświadczenie dla wielu katolików. Podczas procesu synodalnego wyrażano przerażenie zakresem nadużyć, szkodami wyrządzonymi ludziom oraz wstydem i zażenowaniem z powodu bycia związanym z instytucją o takiej historii. Ludzie czują, że ich katolicki głos został uciszony w społeczeństwie przez przypadki nadużyć, a Kościołowi brakuje wiarygodności. Wielu czuje się zawstydzonych i nie ma pewności, że może podzielić się z innymi tym, że są katolikami. Inni nie są dumni z bycia katolikami, czują się zagubieni duchowo i nie mają pewności siebie, by ewangelizować. Wyrażono nadzieję, że to doświadczenie uczyni nas *"wrażliwym, pokornym Kościołem Ludu Bożego, który zna stałą, bezwarunkową miłość Boga"*, bezpiecznym dla wszystkich i lepszym w słuchaniu i podróżowaniu z innymi.

Prorocze przywództwo

53. Uczestnicy chcą widzieć Kościół zapewniający prorocze przywództwo i działanie, zwłaszcza w odniesieniu do krzyku ziemi i krzyku ubogich. Ich troska o to, by Kościół zabrał głos w sprawie zagrożenia klimatu, podążając za przykładem

papieża Franciszka, jest naprawdę pilna. Uczestnicy uważają, że poza oświadczeniami Konferencji Episkopatu, szersza wspólnota katolicka w dużej mierze milczy na temat sprawiedliwości społecznej, ekonomii i pokoju. Ludzie chcieli odwagi - *"Czy Chrystus stanąłby przed rosyjskim (lub NATO-wskim)*

tank?". Pojawiły się również wezwania, by Kościół "wystąpił" w odniesieniu do dwukulturowości i Te Tiriti o Waitangi oraz by zaradził niesprawiedliwości. Pismo Święte, dokumenty Kościoła dotyczące misji, sprawiedliwości społecznej i naszego wspólnego domu są postrzegane jako cenne zasoby dla misji.

54. Jedyny publiczny głos Kościoła dla wielu dotyczy eutanazji, kontroli urodzeń, aborcji, homoseksualizmu i innych aspektów ludzkiej seksualności. Niektórzy chcą, aby nauczanie o seksualności zostało ponownie rozważone. Inni cieszą się, że Kościół nie uległ wpływom świeckich postaw. W kwestiach społecznych i bioetycznych wielu uważa, że odpowiedni świeccy powinni mieć większy wkład w dyskusje na poziomie episkopatu i globalnym.

EDUKACJA I INFORMACJA

- ***Potrzebna jest dalsza formacja zarówno dla świeckich jak i duchownych w zakresie rozeznawania i synodalności.***
- ***W nauczaniu Kościoła potrzebna jest katecheza.***
- ***Edukacja i formacja w zakresie ochrony jest niezbędna zarówno dla osób świeckich, jak i duchownych.***
- ***Formacja seminarzystów powinna obejmować większe zaangażowanie społeczne, a także uwzględniać dwukulturowość i wrażliwość kulturową.***
- ***Zarówno duchowni jak i świeccy potrzebują formacji w zakresie posługi współpracy i współodpowiedzialnego przywództwa.***

Formacja w rozeznawaniu, modlitwie i duchowości

55. Proces synodalności był dla wielu osób doświadczeniem formacyjnym i cenią oni sposób, w jaki rozeznawanie w małych grupach "powiększa wiarę i poczucie wspólnoty". Jest jasne, że wiele osób tęskni za odżywieniem w swojej wierze. Proces rozeznawania w grupach ma potencjał przemiany wspólnot, ale potrzebna jest dalsza formacja zarówno dla świeckich, jak i dla duchownych, aby wzrastać w rozeznawaniu i synodalności.

Wychowanie w wierze

56. Istnieje potrzeba edukacji dorosłych zakorzenionej w nauczaniu Soboru Watykańskiego II. Brak zrozumienia swojej wiary powoduje, że wielu unika pytań lub wypowiedzania się, także w kontaktach z innymi wyznaniem chrześcijańskimi i innymi religiami. Istnieje pragnienie lepszego zrozumienia katolickiego nauczania, które często jest bardziej zniuansowane niż ludzie zdają sobie z tego sprawę.

Rozmowa wokół takich kwestii jak ordynacja kobiet, klerykalizm oraz sposób przyjmowania osób LGBTQI+ i rozwiedzionych, ujawnia potrzebę rozeznania Kościoła powszechnego w tych kwestiach.

zaświadcza, że uczniowie żyją nauką Jezusa i wartościami ewangelicznymi w szkole i są aktywni

57. Szczególnie młodzi ludzie szukają odpowiedzi na głębokie pytania życiowe. Nasza odpowiedź na nie musi łączyć się z ich światem i pomagać im w rozwijaniu osobistej relacji z Chrystusem jako Jego uczniom. Edukacja religijna, która nie formuje uczniów w sposób krótki, zmienia naszą młodzież i zubaża nasz Kościół. *"Nasi młodzi ludzie mogą być katechizowani, ale niekoniecznie są ewangelizowani"*.
58. Edukacja w wierze musi być dostępna i niekoniecznie związana z uzyskaniem kwalifikacji. Ludzie chcieliby widzieć większe wykorzystanie technologii, aby uczynić naukę wiary online bardzo dostępną.

Formacja do przywództwa

59. Formacja świeckich do przywództwa i posługi jest niezbędna, jeśli Kościół ma mieć pulę świeckich uformowanych do przywództwa duszpasterskiego. Formacja do przywództwa musi być dostępna dla wszystkich, a nie zarezerwowana dla tych, którzy są zabezpieczeni finansowo.
60. W ostatnich latach Kościół w Aotearoa Nowej Zelandii ciężko pracował nad zaszczepieniem kultury ochrony. Jest uznanie dla tego, co się robi i świadomość, że można zrobić więcej, i że potrzebne jest dobre przywództwo, świeckie i duchowne, wraz z nieustanną czujnością i doksztalaniem. Praca edukacyjna i formacyjna w zakresie ochrony przynosi nadzieję na lepszą przyszłość.

Formacja kapłanów

61. Były propozycje, aby formacja seminarzystów była bardziej oparta na wspólnocie, z większym naciskiem na pracę duszpasterską i zaangażowanie we wspólnotę, a także doświadczenie w pracy zespołowej, jakie wielu świeckich ma w swoim zatrudnieniu. *"Jakie szkolenie otrzymują księża, jak to wszystko robić; przybyć, zrobić bilans, pracować z tym, co jest dobre i zmienić to, co wymaga zmiany?"*
62. Zaproponowano *"rusztowanie dla formacji kleryków"*, które skupia się na odpowiedzialności duszpasterskiej, odzwierciedla lokalne potrzeby, w tym dwukulturowość i wrażliwość kulturową, oraz obejmuje formację w zakresie posługi współpracy i współodpowiedzialnego przywództwa.

Szkoły katolickie

63. Powszechne było uznanie dla wychowania w wierze i poczucia wspólnoty, jakie dają szkoły katolickie. Szkoły uznano za przyjazne, integrujące i wspierające, często bardziej niż parafie. Zauważono, że szkołami kierują osoby świeckie i często istnieje dobra współpraca między świeckimi i duchownymi.
64. Młodszy uczestnicy przypisywali zrozumienie wiary swojej szkole. Pracownicy szkół katolickich

w misji. Szkoły zostały opisane jako "agenci zmian", dający możliwość ewangelizacji rodzin. Dla wielu uczniów, nauczycieli i rodzin szkoła katolicka jest ich tūrangawaewae, miejscem przynależności, ale wyrażano obawy, co się dzieje, gdy młodzi ludzie kończą swoją katolicką edukację.

odzwierciedlały radość ze wspólnego podróżowania, doświadczenie bólu w podróży i nadzieję na przyszłość.

65. W wielu przypadkach szkoła stanowi podstawowe wprowadzenie do wiary dla danej rodziny, ale szkoły katolickie są postrzegane jako mało związane z parafiami, a uczniowie i ich rodziny zazwyczaj nie są dobrze zintegrowani z parafią. Podkreślono presję, pod jaką znajdują się szkoły, by wzmacniać wiarę uczniów, często bez wsparcia. Pojawiła się chęć lepszego połączenia wspólnot parafialnych i szkolnych.

SYNODALIZACJA I PRZEDSIĘBIORSTWO

- *Proces synodalny jest ekscytujący i przekształcający.*
- *Chcemy przywrócić do życia tych, którzy zaginęli.*
- *Synodalność i rozeznanie mogą nam pomóc w zmianie, trzymając się tego, co jest centralne dla naszej wiary.*
- *Chcemy nauczyć się wędrować razem w sposób synodalny.*

Kontynuacja podróży synodalnej

66. Synodalność była jednym z tematów, o których ludzie mówili z największą pasją. Oddaje ona pragnienie ludzi, aby Kościół był Ludem Bożym wędrującym razem, odkrywającym na nowo kapłaństwo wszystkich ochrzczonych. Wizja i działania papieża Franciszka mające na celu odnowę Kościoła poprzez ten proces zostały entuzjastycznie przyjęte. Kilku uczestników było nieprzekonanych do synodalności, ale kilku wyraziło też złość, że niektórzy liderzy parafii, w tym duchowni, odnosili się do synodu lekceważąco.
67. Ci, którzy uczestniczyli w procesie Rozmowy Duchowej uznali, że jest to bezpieczna przestrzeń, która zachęca do głębokiego dzielenia się i życiodajnego doświadczenia wspólnoty wiary. Wielu komentowało, że nigdy wcześniej nie miało tak głębokiego i osobistego doświadczenia modlitwy z innymi. *"Wyszłam z tego wieczoru z poczuciem nadziei, którego nie doświadczyłam od lat". "Proces synodalny był narzędziem integrującym; pojawiają się przyjaźnie, które stają się wspólnotą. Głębokie słuchanie otwierające nas na większy obraz".*
68. Uczestnicy grupowych sesji rozeznawania mówili o solidarności, której doświadczyli po prostu słysząc, że inni czują to samo, co oni. Odpowiedzi z grup

przyszłość. Grupowy proces słuchania i milczenia był ceniony jako wspaniały dar, a miłość i radość, których doświadczano, były namacalne. Pragnienie, aby Rozmowy Duchowe i inne procesy rozeznawania stały się normą w parafiach i diecezjach jest silne. Māori mogą pomóc Kościołowi wzrastać w synodalności. Jak powiedziała jedna osoba: *"Jesteśmy przyzwyczajeni do synodalności jako Māori, ponieważ dużo hui"*. Hui jest często tłumaczone jako "spotkanie", hui to coś więcej niż spotkanie i dobrze pasowałoby do synodalności.

69. Ogólnie rzecz biorąc, proces synodalny w parafiach został przyjęty z entuzjazmem i nadzieją, że zmierzamy w kierunku bardziej otwartego, przyjaznego i inkluzywnego Kościoła - prawdziwego dzieła Vaticanum II. Często jednak tłumiono to poczucie bezsilności w obliczu systemu hierarchicznego: *"Ale czy oni i tak nas wysłuchają?"*.

Brakujące

70. Niektórzy uczestnicy podjęli rozmowy z członkami rodziny, którzy odeszli od Kościoła, z przyjaciółmi, którzy z powodu orientacji seksualnej lub sytuacji rodzinnej czują się wykluczeni lub osądzeni oraz z osobami z różnych środowisk religijnych. Rozmowy te wzbogaciły bogactwo wystąpień synodalnych.
71. Powtarzającą się troską grup była nieobecność tak wielu młodych ludzi w życiu Kościoła. *"Nie wiemy, jak iść ramię w ramię z młodym pokoleniem. Jak możemy się z nimi połączyć? Oni mają swoją duchowość, z której żyją, podczas gdy starsze pokolenie było nauczone przestrzegania zasad."*
72. Uczestnicy zarówno opłakiwali tych, którzy wydają się być zaginieni, jak i proponowali sugestie, w jaki sposób katolicy mogą lepiej podróżować razem i sprowadzić ich z powrotem.

Zmiana

73. Osoby biorące udział w tej synodalnej podróży wyraziły gorącą miłość do Kościoła i pilne wezwanie do zmian przy jednoczesnym zachowaniu tego, co jest centralne dla naszej wiary. Zauważyli, że zmieniamy się nie po to, by "dopasować się" do społeczeństwa, ale raczej po to, by zachować znaczenie dla przyszłych pokoleń w świecie, który ciągle się zmienia.
74. Niektórzy postrzegali podróż synodalną jako ponowne rozbudzenie obietnicy Vaticanum II. Sobór jest postrzegany jako wydarzenie transformacyjne, z którego wyłoniła się *"nowa wizja Kościoła"*, *"wypełniona wyzwaniem i żywa oczekiwaniami"*. Wyrażono żal z powodu utraconych możliwości Vaticanum II.
75. Na Krajowym Zgromadzeniu Synodalnym panowało podniecenie, a nawet niecierpliwość.

Uczestnicy postrzegają duchową rozmowę i rozeznanie jako naszą przyszłą *tikanga*, czyli sposób życia i pracy razem, jako wspólnota synodalna. Wielu było podekscytowanych i miało nadzieję, że proces synodalny będzie trwał i

transformacyjne. Uznano, że potrzebujemy zmian osobistych, ale jeszcze ważniejsze są zmiany strukturalne i zmiany w sposobie funkcjonowania Kościoła. Uznano, że nie musimy czekać na zakończenie procesu synodalnego w przyszłym roku, że lokalne zmiany mogą rozpocząć się natychmiast.

76. Wśród przytłaczających wezwań do zmian, byli tacy, którzy mówili, że Kościół "obecnie odpycha pobożnych katolików" poprzez "odrzuć tradycji" i że "bardziej konserwatywni z nas czują się ignorowani". Grupa

wyraził obawę, że Synod obiecuje jedynie "rozwodniony katolicyzm". Niektórym trudno było pogodzić zmiany z posłuszeństwem wobec hierarchii kościelnej i doktryny.

Wielu jednak postrzega fakt, że proces ten ma miejsce, jako powód do nadziei. Ludzie są przez to zaniepokojeni, ale bycie zaniepokojonym ujawnia możliwości wzrostu. Wzrost wymaga zmian i musimy "uniknąć tego, aby nasza historia ograniczała naszą przyszłość". Jest wola pozostania z Kościołem na tej drodze.

KONKLUZJA

77. Wiele działań można podjąć na poziomie lokalnym, w naszych własnych ramach czasowych. Istnieje silne pragnienie, aby nauczyć się podróżować razem synodalnie - słuchając uważnie, rozeznając modlitewnie i podróżując razem. Oto niektóre z działań, które możemy podjąć lokalnie, w naszych parafiach i diecezjach:

78. **Wprowadzić synodalność i rozeznanie jako naszą tikangę, nasz sposób pracy razem**

- Ustanowienie procesów rozeznania, w tym Rozmowy Duchowej, jako normalnych procesów stosowanych w naszych parafiach
- Zastosuj proces rozeznania, aby pomóc nam określić, jak działać na rzecz inkluzywności
- Zapewnić dalszą formację na temat synodalności i rozeznania w parafiach.

79. **Słuchajcie dalej tych, którzy czują się zmarginalizowani:**

- Dążenie do zrozumienia rzeczywistych potrzeb osób niepełnosprawnych, w tym głuchych, w naszych społecznościach
- Być bardziej wrażliwym na członków LGBTQI+ w naszych społecznościach i ich doświadczenia związane z wykluczeniem
- Zapewnienie, że nasze celebracje liturgiczne odzwierciedlają różnorodność kulturową w naszych wspólnotach
- Pomóż młodym ludziom poczuć, że Kościół jest ich tūrangawaewae - ich domem, do którego należą
- Uznać dary kobiet i zapewnić im równą obecność w strukturach kościelnych.

80. **Pogłębić nasze zrozumienie dwukulturowej natury Kościoła w Aotearoa Nowej Zelandii:**

- Rozszerzaj pewne użycie te reo Māori

(języka Māori) w liturgii, w tym we Mszy Świętej.

- Pracuj razem, aby zapewnić, że głosy Māori są słyszane, a kultura Māori jest odzwierciedlona w naszych kościołach

- Zapewnienie edukacji dla wspólnoty katolickiej, abyśmy razem stali się Kościołem prawdziwie dwukulturowym.

81. Uczcie się wspólnego podróżowania w sposób synodalny:

- Dzielenie się decyzjami, przy czym duchowni posiadający uprawnienia decyzyjne uważnie słuchają świeckich
- Zachęcać do szerszego wykorzystania uprawnień ordynariusza do upoważnienia świeckich duszpasterzy do udzielania chrztu i prowadzenia pogrzebów w parafiach.

82. Skup się na misji:

- Przyznaj, że istnieje zamieszanie co do tego, czego dotyczy misja, i znajdź sposoby, aby to wyjaśnić
- Wykorzystanie procesów rozeznania w parafiach w celu określenia szczególnych form misji na poziomie lokalnym
- Ożywić nasze podejście do sprawiedliwości społecznej, skupiając się na krzyku ziemi i krzyku ubogich
- Budować nasze lokalne relacje ekumeniczne
- Znajdź sposoby, aby wyjść z kryzysu związanego z nadużyciami i zaangażować się w misję.

**MATERYZACHOWANIADYSKURS
UPRZEDSTAWIONEPRZEZPRZED
SIĘBIORSTWOUNIJNE**

83. Biuro Synodalne poprosiło w swoim dokumencie "Sugestie dla diecezji i konferencji episkopatów dotyczące przygotowania syntezy", aby we wnioskach *"w szczególności podkreślić te punkty, co do których uważa się za ważne, aby prosić o dalsze rozeznanie Kościoła"*. W trakcie naszych procesów synodalnych pojawiły się sprawy, które - w miarę jak staramy się przebyć wspólną drogę w sposób w pełni synodalny - wymagają dalszego rozeznania przez Kościół powszechny. Są to:

84. **Usunąć bariery dla wspólnego podróżowania w sposób synodalny:**
- Umożliwienie współodpowiedzialnego przywództwa, z podziałem decyzji między kapłanów, biskupów i świeckich
  - Usunąć bariery dla wspólnej posługi z udziałem duchownych i świeckich
  - Pozwólcie, aby Ordynariusz lokalny upoważnił świeckich do namaszczenia chorych w ramach posługi współpracy
  - Pozwolić miejscowemu ordynariuszowi na upoważnienie osób świeckich do rutynowego wygłaszania homilii w jego diecezji.
  - Zapewnić aktywne i przejrzyste zaangażowanie Kościoła lokalnego w wybór swoich biskupów.
85. **Promowanie integracji:**
- Akceptować interkomunię między chrześcijanami różnych wyznań
  - Witamy osoby LGBTQI+ bez ograniczeń
  - Przyjmij ze współczuciem rozwiedzionych i ponownie żonatych katolików do stołu eucharystycznego
  - Zmienić język nauczania i katechezy Kościoła, aby był w pełni inkluzywny i wrażliwie sformułowany
- Wspierać i błogosławić zaangażowane, kochające się związki, niezależnie od płci i stanu cywilnego
  - Zreformować język liturgiczny tak, aby był przyjazny i włączający wszystkich.
86. **Przeprowadzić rozeznanie z otwartymi umysłami i angażując w te kwestie cały Kościół:**
- Możliwość opcjonalnego celibatu dla księży
  - Możliwość wyświęcenia kobiet do kapłaństwa lub przynajmniej diakonatu, aby rozszerzyć wiele sposobów uczestnictwa kobiet w ich lokalnym Kościele.
  - Nauczanie moralne Kościoła dotyczące seksualności, uwzględniające współczesne rozumienie naukowe i doświadczenie życiowe Ludu Bożego (*sensus fidelium*).
87. **Dokonaj przeglądu formacji kapłanów:**
- Zapewnić większe zaangażowanie wspólnoty w formację seminarzystów
  - Formować seminarzystów w zakresie współodpowiedzialności i synodalności.
88. **Ożywić naszą liturgię:**
- Powierzenie reformy liturgicznej (przynajmniej w ograniczonym stopniu) lokalnym konferencjom biskupów
  - Zainicjować nowe tłumaczenie Mszału Rzymskiego na język angielski.

SYNTEZA KRAJOWA: ZAŁĄCZNIK

Kościół katolicki w Aotearoa Nowa Zelandia

Dane demograficzne

W Aotearoa Nowa Zelandia mieszka prawie pół miliona osób związanych z katolikami, czyli 10% całej populacji. Kościół katolicki jest największą denominacją chrześcijańską i największym wyznaniem. Liczba osób deklarujących przynależność do Kościoła katolickiego spadła z 12,6% w 2006 roku.

Ludność Nowej Zelandii jest coraz bardziej zróżnicowana, z dużą liczbą imigrantów. Māori, ludność rdzenna, stanowią 16,5% ludzi, ludność azjatycka 15,1%, a ludność Pacyfiku 8,1%.

Nowa Zelandia jest coraz bardziej świeckim krajem, w ostatnim spisie powszechnym podjętym w 2018 roku prawie połowa wszystkich mieszkańców Nowej Zelandii stwierdziła, że nie wyznaje żadnej religii (48,6%), w porównaniu z 34,6% w 2006 roku.

W Nowej Zelandii znajduje się sześć diecezji. Archidiecezja Wellington jest diecezją metropolitalną w Nowej Zelandii. Kościół katolicki w Nowej Zelandii składa się również z wielu katolickich zakonów i organizacji świeckich, niektóre z nich są duże i podejmują znaczącą posługę w Nowej Zelandii.

CATHOLIC DIOCESES OF AOTEAROA NEW ZEALAND

	%	Spis powszechny z 2018 r. Przynależność katolicka
Dunedin	6%	30,267
Christchurch	14%	65,844
Wellington	15%	69,555
Palmerston North	11%	51,345
Hamilton	14%	64,539
Auckland	40%	189,366
Wszystkie NZ		470,916

Źródło/źródła: Statistics New Zealand

Dwukulturowość

Unikalna tożsamość Kościoła w Aotearoa Nowej Zelandii w ramach Kościoła globalnego wypływa, jak zawsze, z obecności Māori jako rdzennych mieszkańców Nowej Zelandii, którzy są częścią Kościoła od czasów biskupa Jeana Baptiste Pompalliera. Kiedy biskup Pompallier przybył do Aotearoa Nowej Zelandii w 1838 roku, rozpoczął zakładanie stacji misyjnych wśród Māori zarówno w Te Ika-a-Māui jak i Te Waipounamu (Wyspy Północne i Południowe). Z czasem wyświęcono kapłanów Māori, którzy pracowali wśród swoich ludzi obok misjonarzy z innych krajów.

Te Tiriti o Waitangi (Traktat z Waitangi) został podpisany między Koroną Brytyjską a Māori w 1840 roku. Biskup Pompallier był w Waitangi, kiedy podpisano Traktat i poprosił porucznika-gubernatora Hobsona o obietnicę ochrony wiary katolickiej. To zobowiązanie jest czasami określane jako niepisany "czwarty artykuł" Traktatu i mówi się, że chroni i uznaje nie tylko główne zachodnie religie, ale także zwyczaj Māori.

Istnieje Māori-języczna wersja Traktatu (Te Tiriti), którą większość Māori podpisała, oraz wersja angielskojęzyczna.

Znaczenie wersji angielskiej nie było dokładnie takie samo jak znaczenie tłumaczenia Māori. Mimo że nie wszyscy wodzowie podpisali traktat, rząd brytyjski uznał, że umieszcza on wszystkich Māori pod brytyjską władzą. Nie trzeba było długo czekać, by pojawiły się konflikty między Māori a europejskimi osadnikami, którzy chcieli więcej ziemi. Rząd często ignorował

ochrony, jaką traktat miał zapewnić Māori. Dziś Te Tiriti jest powszechnie uznawane za dokument konstytucyjny, który ustanawia i kieruje relacjami pomiędzy Koroną w Nowej Zelandii (uosiabianą przez nasz rząd) a Māori. Powszechnie jest obecnie odwoływane się do intencji, ducha lub zasad traktatu.

W 1988 roku, Pā Max Takuirā Māriu SM DD CNZM został wyświęcony na biskupa pomocniczego Hamilton, spełniając długo utrzymywane pragnienie Māori i całego narodu katolickiego o biskupa, który byłby Māori. Kiedy Biskup Māriu zmarł w 2005 roku w wieku 53 lat, jego strata była głęboko odczuwana przez Māori i szerszy Kościół w Aotearoa Nowa Zelandia, iwi, hapu, whānau i przez innych biskupów.

W 155. rocznicę podpisania Traktatu z Waitangi w 1995 r. biskupi katoliccy napisali, że "sprawiedliwości nie stało się zadość i że nie uszanowano partnerstwa, oznaczonego przez dwa języki w Waitangi. Skonfiskowana lub przywłaszczona ziemia nadal jest przyczyną konfliktu w niektórych częściach kraju; tino rangatiratanga nie została uznana; frustracja z powodu braku postępu pogłębiła się".

W tym samym oświadczeniu biskupi potwierdzili zobowiązanie Kościoła do promowania relacji dwukulturowych w naszym wielokulturowym społeczeństwie. Praca ta trwa do dziś.

Źródło/s: catholic.org.nz, nzhistory.govt.nz, teara.govt.nz

Królewska komisja śledcza ds. nadużyć w przeszłości w instytucjach państwowych i instytucjach wyznaniowych (Royal Commission)

Komisja Królewska została powołana w 2018 roku przez Koronę, aby wysłuchać ocalałych z nadużyć w instytucjach państwowych i wyznaniowych oraz zapewnić wyciągnięcie wniosków na przyszłość. Tymczasowy raport z zaleceniami został wydany przez Komisję pod koniec 2021 roku, a ostateczny raport z zaleceniami dla gubernatora generalnego ma być w 2023 roku. Te zalecenia doradzają, w jaki sposób Nowa Zelandia może lepiej dbać o dzieci, młodzież i wrażliwe osoby dorosłe.

Kiedy po raz pierwszy rząd ogłosił, zbadane miały być tylko nadużycia w państwowych placówkach opiekuńczych. Kościół katolicki należał do grupy, która starała się o włączenie do Komisji Królewskiej. Biskupi i przywódcy kongregacji zdecydowanie popierają cele Komisji Królewskiej i aktywnie z nią współpracują.

Do tej pory Komisja Królewska poprosiła Kościół o wiele różnych informacji dotyczących spraw historycznych i współczesnych. Dziesiątki tysięcy dokumentów zostały dostarczone przez diecezje katolickie i zgromadzenia zakonne, zestawione przez Te Rōpū Tautoko, grupę parasolową koordynującą zaangażowanie Kościoła katolickiego w prace Komisji Królewskiej, i przekazane Komisji. Przywódcy kościelni słuchali relacji ocalałych i analizowali tymczasowe zalecenia Komisji Królewskiej, aby kontynuować wprowadzanie zmian w sposobie współpracy z ocalałymi i poprawić ochronę. Dodatkowo, Motu Proprio Ojca Świętego Vos Estis Lux Mundi i związane z nim zmiany w prawie kanonicznym zostały wdrożone w Nowej Zelandii.

Edukacja katolicka

Edukacja katolicka miała historycznie znaczącą rolę w kształceniu dzieci w wieku podstawowym i średnim w Nowej Zelandii i robi to nadal. Wiele szkół zostało pierwotnie założonych i obsadzonych przez kongregacje religijne. W 1975 roku ustawa parlamentu umożliwiła katolickim uczniom szkół podstawowych i średnich włączenie się do systemu szkół państwowych, co miało duże znaczenie dla finansowania szkół katolickich, pozwalając im na funkcjonowanie w ramach sektora państwowego i oferowanie katolickiej opcji wyznaniowej dla rodzin katolickich.

W Nowej Zelandii jest 236 szkół katolickich, do których uczęszcza 66 635 uczniów szkół podstawowych i średnich, co stanowi 8,1% wszystkich uczniów szkół podstawowych i średnich. Biskupi i zakony religijne kontrolują szkoły i posiadają nieruchomości jako właściciele, ale koszty operacyjne są pokrywane przez rząd. Właściciele zachowują kontrolę nad nominacjami dyrektorów i nauczycieli, programem nauczania religii, zapisami uczniów i innymi sprawami związanymi z katolickim charakterem szkół katolickich.